

KABUL OLMAYAN DUALAR

Usul ve adabına riayet ederek mü'minlerin yaptıkları dualar kabul olur. Mü'min olmayan insanların yaptığı ile usul ve adabına uymadan yapılan dualar kabul olmaz. Kabul olmayan duaları şöyle sıralayabiliriz.

1. Kâfirlerin Duası Kabul Olmaz

İmansız insanların duaları kabul olmaz, çünkü dua bir ibadettir, ibadetlerin kabul olması için iman şarttır. (Mâide, 5/5; Beyyine, 98/5) İman olmadan yapılan ibadetler boşa gider, dolayısıyla dualar da boşa gider, kabul olmaz. Bu husus Kur'ân'da şöyle ifade edilmektedir:

وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ

“Kâfirlerin duası daima boşa çıkar.” (Râd, 13/14; Mü'min, 40/50)

2. Gafletle Yapılan Dualar Kabul Olmaz

Kabul olması için duanın şuurlu olarak yapılması gerekir. Çünkü dua bir ibadettir, ibadetler ancak bilinçli olarak ve samimiyetle yapılırsa kabul olur. Şuursuzca ve gafletle yapılan dualar boşa gider. Şu hadis, gaflet ile yapılan duaların kabul olmayacağını beyan etmektedir:

وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَجِيبُ دُعَاءَ مَنْ قَلْبٍ غَافِلٍ لَاهٍ

“Biliniz ki, Allah gafil bir kalpten gelen duayı kabul etmez.” (Tirmizî, De'avât, 66; bk. Hâkim, De'avât, No: 1817, I, 493)

3. Allah'a İsyân Hâlinde Yapılan Dualar Kabul Olmaz

Allah'a isyan hâlinde yapılan dualar kabul olmaz. Meselâ içki içerken, kumar oynarken, gıybet ederken, hırsızlık yaparken, yalan söylerken yapılan dualar kabul olmaz. Aynı şekilde haram gıdalarla beslenen insanın duası da kabul olmaz. Haram gıdalar; insanın inancına, ameline ve ahlâkına olumsuz etki yapar, çünkü haram gıdalar ile beslenen insan, Allah'a isyan hâlinindedir. Hem Allah'a isyan edeceksiniz, hem de Allah'tan bir istekte bulunacaksınız. Bu, tezat bir durumdur. Şu hadis, bu gerçeği ifade etmektedir:

الرَّجُلُ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ يَا رَبِّ يَا رَبِّ وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ وَغَدِيٌّ بِالْحَرَامِ فَأَنَّى يُسْتَجَابَ لِذَلِكَ

“Üstü başı dağınık, toz toprak içinde yollara düşen, ellerini göğe açıp ‘Ya Rabbi! Ya Rabbi!’ diye yalvaran, buna karşılık; yediği, içtiği ve giydiği haram olan, haramla beslenen bir insanın duası nasıl kabul edilir?” (Müslim, Zekât, 65)

4. Kâfirler İçin Yapılan Dualar Kabul Olmaz

Nuh Peygambere kavmi ile birlikte eşi ve bir oğlu da iman etmemişti. Meydana gelen tufanda babasının çağrısına aldırmayan oğlu, gemiye binmemiş, bir dağa sığınır kurtulurum demişti (Hâd, 11/42-43). Buna rağmen Nuh (a.s.), iman etmeyen oğlunun kurtulması için Allah'a şöyle yalvarmıştı:

وَتَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ
أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ

“Nuh, Rabbine seslendi: ‘Rabbim, dedi, oğlum benim âilemdendir. Senin va’din/sözün elbette haktır ve sen hâkimlerin hâkimisin!’” (Hûd, 11/45)

Bunun üzerine yüce Allah, Nuh Peygambere şöyle seslendi:

قَالَ يَا نُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلْنِي مَا لَيْسَ
لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ

“Ey Nuh, dedi, o senin âilenden değildir. Çünkü o sâlih olmayan bir amelin sahibidir. Bilmediğin bir şeyi benden isteme. Sana cabillerden olmamanı öğütlerim!” (Hûd, 11/46)

Nuh (a.s.), bu ikaz üzerine şöyle dua etti:

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي
وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ

“Nuh; ‘Ey Rabbim! Ben bilmediğim bir şeyi istemiş olmaktan dolayı sana sığınırım. Sen beni bağışlamazsan, bana merhamet etmezsen, ben hüsrana uğrayanlardan olurum’ diye niyazda bulundu” (Hûd, 11/47)

Yüce Allah, şu ayette Peygamberin münafıklar için yaptığı af dilemeyi kabul etmeyeceğini bildirmektedir:

اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ
اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

“Onlar (münafıklar) için ister af dile, ister dileme, onlar için yetmiş defa af dilesen, yine Allâh onları affetmez. Böyledir, çünkü onlar, Allâh’ı ve elçisini tanımadılar/inkâr ettiler; Allah, yoldan çıkan kavmi doğru yola iletmez.” (Tevbe, 9/80)

5. Riya Karışan Dualar Kabul Olmaz

Duanın riya ve gösteriştten uzak olması, ihlâs ile yapılması gerekir. İbadetlerin kabul olması için ihlâs ile yapılması gerekir. Yüce Allah, ibadetlerin ihlâs ile yapılmasını emretmektedir. (Arâf, 7/29; Beyyine, 98/5) İhlâs, ibadetlerin kabul olma şartıdır.

6. Şirk Karışan Dualar Kabul Olmaz

İbadetlerin yalnız Allah’a yapılması gerekir. Yüce Allah, pek çok ayette duanın, sadece kendisine yapılmasını, kendisi ile birlikte başka ilâhlara dua, ibadet edilmemesini istemektedir. Şu ayetleri örnek olarak zikredebiliriz:

وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ
الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

“Allah’la beraber başka tanrıya dua / ibadet etme. O’ndan başka tanrı yoktur. O’ndan başka her şey yok olacaktır. Hüküm O’nundur ve siz O’na döndürüleceksiniz.” (Kasas, 28/88)

وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

“Mescitler, Allah’a mahsustur. Allah ile beraber hiç kimseye yalvarmayın.” (Cin, 72/18)

قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا

“(Ey Peygamberim!) *De ki: Ben ancak Rabbime yalvarırım ve hiç kimseyi O’na ortak koşmam.*” (Cin, 73/20; bk. Mü’minûn, 23/117)

Birinci ayette, başka ilâhlara, ikinci ayette herhangi bir kimseye dua edilmemesi, üçüncü ayette sadece Allah’a dua edilmesi ve O’na hiçbir şeyin ortak koşulmaması emredilmektedir.

7. Günah Bir Fiili İşlemek ve Bir Farzı Terk Etmek İçin Yapılan Dua Kabul Olmaz

Haksız yere yapılan dualar kabul olmayacağı gibi bir günahı işleme veya bir farzı terk etme konusunda yapılan dualar da kabul olmaz. Şu hadis bu hususu açıkça ifade etmektedir:

دَعْوَةُ الْمُسْلِمِ مُسْتَجَابَةٌ مَا لَمْ يَدْعُ بِظُلْمٍ أَوْ قَطِيعَةٍ رَحِمٍ أَوْ يَقُولُ قَدْ
دَعَوْتُ فَلَمْ أُجِبْ

“Zulüm olan bir fiili işlemek veya akrabalık bağlarını koparmak için veya dua ettim de kabul edilmedi demediği sürece müslümanın duası kabul olur.” (Ebû Ya’lâ, Zikir ve Dua, 132, No: 2811)